



KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za tuzemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Koroščevski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-55. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Občinske volitve:

Boj za zdravo gospodarstvo

Menda ne bomo povedali nič novega, če zapišemo, da je zdrava, gospodarsko in moralno trdna občina najboljšje jamstvo za zdrav razvoj in napredek naroda in države. To je sicer samo po sebi resnica, ki pa jo je vendar dobro nekoliko premetriti v dneh, ko traja volilna borba kot predhodnica bližnjih občinskih volitev.

Občina je gospodarsko-upravna enota, nikakor pa ne strankarsko politična organizacija. Zato popolnoma soglašamo s tistimi vzornimi kmetjskimi gospodarji in podeželani sploh, ki poudarjajo, da pri občinskih volitvah oziroma pri sestavljanju kandidatnih list ne poznajo nobene

Strankarske politike

ampak jim je pred očmi samo blagor občine, izboljšanje njenega gospodarskega položaja, napredek prosvete in sploh dvig občine v gnetnem in moralnem oziru.

To je svobodno izraženo pojmovanje slovenskega podeželja, naših kmetov, delavcev in obrtnikov, ki jih ni premamila strankarska zagrizenost in zato za občinske volitve ne sestavljajo političnih, ampak gospodarske liste.

Zakaj gospodarska lista?

Odgovor na vprašanje je preprost. Gospodarske liste sestavljajo naši ljudje zato, ker je samo na ta način omogočeno v občini sodelovanje vsem poštenim ljudem, čeprav morda politično različno mislijo. Jasno je namreč, da imajo v občini skupne gospodarske interese vsi občani. Vsi bi želeli olajšanje bremen in povečanje ugodnosti. Kako gledajo kot ljudje na politična, zlasti na strankarsko politična vprašanja, to je v gospodarstvu občine brez pomena. Že stari Rim je poznal pravilo, ki je danes zlasti važno:

„Najprej živeti, potem modrovati“

Najprej gospodarstvo, potem politika, bi morda rekli danes. Kaj mi koristijo visoke besede, idealni programi, če vem, da pojde čez malo moja kmetija na boben! Kako naj branim načela, če nimam niti s čim potolažiti lakote. Samo trdna gospodarska podlaga je jamstvo za svobodo in tudi edino poročstvo za pametno, dobro in smotreno politiko.

S tega vidika gledamo in moramo gledati volilni boj za bližnje občinske volitve. Zato nas čisto nič ne moti in nas tudi ne sme motiti ploha očitkov in podtikanj, ki jo nasprotniki sujejo na nas.

Komunisti

Najbolj vsakdanji krik, s katerim hočejo naši nasprotniki spraviti naše delo ob veljavo, je ta, da smo komunisti. Vprašamo le tiste ljudi, ki brez vsake vesti in brez najmanjšega čuta odgovornosti blijejo s tem bičem po naših glavah.

Kje najdete v slovenskem kmetjskem človeku le senco komunizma? Ali ne veste, kako vsak naš kmet, vsak bajtar in najrevnejši kočar z dušo in telesom visi na ubogi záplati svoje grude? Ali ne veste, da bi rajši umrl, kakor da bi se odrekel svoji zemlji? Zakaj ga torej bičate z izmišljenimi očitki, mesto da bi mu vsi skupaj složno pomagali do boljšega življenja?

Brezverci

Drugi vsakdanji krik je vpitje o brezverstvu.

Vprašamo vas, ljudje božji, kje pa najdete pri nas brezverce? S čigavimi žulji so zgrajene neštete cerkve po slovenski zemlji? Kdo jih vzdržuje? Iz čigavega denarja smo po vojni nakupili nove zvonove? Kdo daje poleg vseh drugih državnih, banovinskih, občinskih in društvenih dajatev še obilno bero civilnim in redovnim duhovnikom? Kdo ob nedeljah in praznikih pri službi božji polni naše cerkve?

Ali nismo to mi, slovenski kmetjski ljudje? In za vse to naj pada očitek brezverstva po nas? Ali ni ravno to bogokletsko početje?

Ne, mi to odločno odklanjamo. Mirno pa trdimo tole: Ko bi bilo pri nas vse tako verno

kakor smo slovenski kmetjski ljudje, pa bi bili lahko vsi zadovoljni. Da, brezverstvo vlada, toda nekje drugje ne na kmetih.

Mi dajemo kralju, kar je kraljevega, in Bogu, kar je božjega! Zato pa imamo sveto pravico, hraniti in braniti zase, kar je našega. In občine so naše, zato jih tudi zahtevamo zase! Če nas zato kdo bije in psuje, prosto mu! Udarci nas ne zadenejo, ker smo vajeni trpljenja, vajeni pa tudi vztrajnosti in neustrašene borbe.

Niso nas zatrle stoletne sovražne sile, zato smemo tudi danes vedro, s ponosom in z jasnimi očmi gledati v življenje.

Pezdir v očesu brata

Kako je pa z drugimi očitki? Na vse te mirno lahko odgovorimo z besedami, ki so stare 2000 let: Pezdir v očesu svojega brata vidiš, bruna v lastnem očesu pa ne!

Naš program je čist in jasen, naš program je pošten. Povedali in izpovedali smo ga že dovoljkrat, s svojim življenjem pa ga javno izpričujemo vsak dan sproti.

Zato se nikogar ne bojimo, pred nikomer se ne skrivamo in svojih zahtev ne prikrivamo z nobenim lažnjivim plaščem. Z vero v zmago kmetjske misli v naših občinah gremo zato odločno in samozavestno v volilni boj. Vsak glas bo svinčenka, ki bo ubila nasprotnikovo laž! In ker je naša zavest tako trdna in odločna, je zmaga na naši strani! Slovenski kmet in delavec postaneta odslej — na svoji zemlji svoj gospod!

Doba, ki prihaja

Kmetstvo je poklicano, prinesiti človeštvu ozdravljenje

Nič ni novega pod soncem. Zgodovina se ponavlja in obnavlja in ljudje smo poklicani, da jo oblikujemo.

Čas, v katerem danes živimo, po pomembnosti ne zaostaja za dobo, ko je na mesto propadajoče stare kulture stopalo mlado, za tedaj skozi in skozi revolucionarno krščanstvo.

Kakor danes, sta se tedaj borila dva sveta. Na eni strani izmозgani, kulturno prenasršeni, socialno skrajno neurejeni svet predkrščanske dobe, na drugi mladi, borbeni in hkratu požrtvovalni, v nadzemstvo zamaknjeni krščanski svet. Prvi je gledal bistvo vsega življenja v tostranstvu, v čutnem svetu in zadoščanju vseh potreb, ki so z njim v zvezi. Duhovna plat življenja je v njem oble-

dela. Kolikor je je še bilo, je bila bolj moda in okrasek kakor pa odsvit resničnega doživljanja. Z brezbriznostjo prenasršene lahkotivca je tedanji Rim sprejemal tuje kulture, tuja božanstva, tuje šege in navade, celo tuj jezik, ker vseh teh duhovnih vrednot ni več znal ceniti. V materialističnem gledanju na svet si je spodkopal tla in končno izgubil tudi gospodarsko podlago za ustvarjanje ali vsaj ohranitev lastnih kulturnih vrednot.

Kršćanstvo je nasproti temu poudarjalo duhovnost, podrejenost vsega materialnega višjim silam in nalogam. Naglašalo je, da je to življenje le prehodni pojav in priprava za boljše, plemenitejše in popolnejše življenje, ki ga je človek po telesni smrti deležen v to-

liko višji meri, kolikor bolj je zaničeval in zametaval čutni svet z njegovimi minljivimi užitki.

Naravno je bilo, da je moral stari svet podleči novi sili. Borba pa je trajala stoletja in dejanski še danes ni končana. Zmagovito krščanstvo je sprejelo tekom časa celo vrsto starih šeg in običajev, ki jih je prvotno z grozo odklanjalo. Dalo jim je le nov nadih, krščansko toimačenje. Prepletlo jih je z legendami, da niso mogli kaziti in kaliti novega verskega čustvovanja in pojmovanja. Ta borba dveh svetov in to poznejše stapljanje zmagovalca s premagancem je brez dvoma najzanimivejše poglavje kulturne zgodovine človeštva. Dokazuje nam namreč, da ni mogoče nobene duhovne dobrine uničiti, da torej nobena sila, ki je bila kdaj obujena v življenju, ni minila brez haska, ampak da ne prestando deluje dalje, četudi morda nevidno za površnega opazovalca.

V tesnem prostoru časopisnega članka ni dovolj prostora za tako razglabljanje. Zato ob primeru s tedanjim časom pogledimo sedanje dobo!

Takrat na eni strani divje razkošje, na drugi skrajna beda. Ali je danes kaj drugače? Takrat nasilje, oboroževanje, vojne, izmозgavanje in zatiranje. — Kaj ni danes popolnoma enako? Takrat skrajna propalost. — Danes vsi tožimo o njej. Takrat bojeviti klici krščanstva, ki je hotelo ozdraviti vse življenje s temeljito, dokončno ureditvijo odnosa — človeka do Boga.

Kakor je zgodovina, žal, pokazala, pa s tem vprašanje še ni rešeno. Človek je ostal vzlic krstu — pač človek. Ohranil je vse svoje senčne lastnosti. Kolikor so se kje stopnjevale vrline, toliko so drugje narasle napake. In tako vidimo v nadaljnjem razvoju — morda v malo spremenjeni in razmeram prilagojeni obliki — vse one napake, ki jih očistamo predkrščanski dobi.

Zato je le naravno, da človeštvo išče od-

govorov na nova vprašanja. Urejen je odnos človeka do zemlje, urejen odnos človeka do Boga, ni pa še urejen odnos človeka do človeka.

Okrog tega vprašanja se danes sučejo naporci vsega sveta. Tiranstvo, revolucije in meščanske vojne imajo svoj izvor v tem vprašanju.

Kršćanstvo nas uči, da smo pred Bogom vsi enaki. Toda to je za vsakdanje življenje samo idealna enakost, ki v praktični življenjski borbi nima vrednosti in se tudi ne more uveljaviti. Materializem, ki so se ga oprijeli socialisti in ga do skrajnosti skušali uveljaviti komunisti, je skušal iz ljudi napraviti brezoblično čredo. Iz nauka o popolni enakosti se je izcimila žalostna spaka brezobličnosti, ker ni upoštevala resnice, da je vsak človek kot polnovreden član skupnosti hkratu — svet zase, torej osebnost, ki jo je treba upoštevati, priznati in primerno ceniti.

Radi te velike napake doživlja komunizem polom in mora natihoma priznavati, da ni on tisti nauk, tista luč, ki bi mogla rešiti svet. Kkratu s tem spoznanjem pa prihaja novo, ki nam tudi oznanja novo dobo. Novo gibanje se komaj poraja in mu še ni mogoče videti končnih oblik. Je pa edino, ki je sposobno preurediti in izboljšati javno življenje. To gibanje s priznavanjem odnosa človeka do zemlje in do Boga skuša najti obliko pravičnega in najbolj zdravega odnosa — človeka do človeka, torej zdravi človeštvu rano, ki danes najbolj skeli.

To gibanje je kmetstvo, ki zajema v zmagovitem razmahu zlasti slovanske narode. Čehi, Poljaki, Bolgari, Jugoslavlani smo že dali temu gibanju mnogo idejne vsebine in obilo žrtev na oltar. Prepričani smo, da ni več daleč čas, ko bo kmetstvo zajelo tudi Rusijo in po dobi tavanja in krvi tej veliki slovanski zemlji prineslo nove luči, svetu in nam pa novo, srečnejšo dobo, ki jo vsi čakamo in verujemo vanjo.

Kmetški dolgovi v zrcalu prakse

(Nekaj misli ob Uredbi o likvidaciji kmetških dolgov.)

Vprašanje kmetških dolgov ni pri nas samo zadeva kmetškega stanu, ampak je radi številnosti kmetškega življa v naši državi važno splošno narodno gospodarsko vprašanje. Zato je razumljivo zanimanje, s kakršnim vsa javnost zasleduje delo na ureditvi, oziroma likvidaciji kmetških dolgov.

V zadnji številki smo navedli vse najvažnejše, kar mora vedeti kmetški dolžnik o novi uredbi.

Kakšne bodo posledice nove uredbe v praksi, je za zdaj še težko reči. Prenagleno bi bilo črnogledno odklanjanje, nič manj prena-gleno pa tudi preglasno povečevanje novih določb. Vsa važna gospodarska vprašanja so pač tako kočljiva, da je mogoče uspeh ali neuspeh dela na njih pregledati šele po zadostni in temeljiti praktični preskušnji.

Spričo tega naj za danes navedemo samo primer v meničnem dolgu nekoga kmeta iz Srbije.

Po členu IV. nove uredbe se višina kmetškega dolga ugotovi za vsak primer na ta način, da se obračunajo vse neplačane obresti, v kolikor so nastale do 20. aprila leta 1932. in se pripišejo glavnici. Obresti se smejo do tega dne računati do po 12 % na leto. Enako je treba h glavnici prišteti tudi vse druge stroške, nastale radi dotičnega dolga do 20. aprila 1932. leta (pravdne, morebitne odvetniške in poravnalne stroške itd.). Znesek, ki ga dobimo na ta način, pomeni resnično višino dolga kmetškega dolžnika. Od tega zneska se zaščitenemu kmetškemu dolžniku odpiše 50 %, če izpolni vse pogoje, ki jih določa nova uredba.

V praksi je pri meničnem dolgu prej omenjenega srbskega kmeta takole:

Dolžan je bil na menico Din 9000.— (devet tisoč). Do 20. aprila l. 1932. so narasle obresti in drugi stroški, ki jih je po novi uredbi treba pripisati glavnici, do take višine, da znaša tako ugotovljeni kmetov dolg Din 29000.—. Od tega zneska bo šele odpisanih 50 % in bo odpisu kmetški dolžnik za menični dolg Din 9000.— v resnici dolžan Din 14.500.—.

Tak je torej primer v praksi. Nočemo ga nikakor posplošiti. Vsekakor pa daje mnogo misliti vprašanje, kako bo kmet, ki toliko časa ni mogel plačati 9000 dinarjev, sedaj v točno določenih obrokih utegniti plačati 14.500.— dinarjev, kolikor znaša njegov dolg po 50 % odpisu.

Zaščita kmetških dolgov

V članku »Kaj morajo dolžniki vedeti o uredbi o likvidaciji kmetških dolgov«, moramo zaradi jasnosti priobčiti točko 2. čl. 4., ki govori o ugotovitvi višine kmetških dolgov, odnosno neplačanih obrestih.

Točka 2. čl. 4. se glasi: »Neplačane in nezastarele obresti, ki tečejo od 21. aprila 1932. l. do 15. novembra 1936. l., a ki so priznane s prejšnjimi zakoni in uredbami o zaščiti kmetov kakor tudi z odobrenimi odplačilnimi načrti zadružnih zvez, se priračunavajo nezmanjšane dolžni glavnici, ugotovljeni v prednjem odstavku. Dolžni glavnici se pripišejo tudi pravomočno prisojeni sodni in izvršilni stroški do 20. aprila 1932. l., dalje stvarni izdatki za zavarovalne premije, javne dajatve, potem takse za vknjižbo oziroma za predbeležbo. Poleg tega tudi ostala plačila, ki jih je poravnal upnik namesto dolžnika. Na ta način povečana dolžna glavnica uživa iste prvenstvene pravice kakor prvotna glavnica bodisi da je bila hipotekarno zavarovana ali pa samo z zabeležbo.

Slaba letina in nezgode

Letošnja spomlad je bila zgodnja. Nena-vadno toplo vreme se je pričelo že aprila in cele tri tedne je bila ozimna in spomladna setev zgodnejša od prejšnjih let.

Pričakovati je bilo, da bo letina obilna in da bo kmet zadovoljen. Obilni pridelki bi mu odstranili skrb za kruh do prihodnjega leta in tudi marsikak dinar bi mu še ostal za davke, obleko in druge potrebe.

Toda zgodnja spomlad je motilo pogosto deževje. Proti naravi je človek brez moči. In tudi zoper deževje si kmet ne more pomagati. Posledice deževnega vremena so se kmalu pokazale. Vinograde so napadle bolezni. Vinogradnik je moral osem do desetkrat škropiti, stroški za galico in druga zaščitna sredstva so se letos podvojila. Kljub temu je ostal le redko kak vinograd nedotaknjen. Polovico do dve tretjine grozdja je bilo uničena. Žita so poglela in kmetje so namlatili komaj tretjino od prejšnjih let. In še to zrno je bilo zanikrno. Skoro same pleve. Jabolka so slabo obrodila. Ponekod jih sploh ni bilo. Krompirja je bilo malo. Pa še za tega je cena tako majhna, da se ga kmetu komaj izplača prodati.

No, sena in otave se je precej nakosilo. Ali kaj to pomaga, ko je pa sneg že s prvim oktobrom pognal živino s paše in morajo kmetje v hlevih pokladati suho krmo. Lansko leto so pasli do srede novembra in krmili s svežo travo do pozne jeseni. Letos bodo porabili do tega časa vse, kar so več nakosili. Pohvaliti se morejo edino s turščico in fižolom. Mnogo je bilo enega in drugega pridelka in posebno lepo je obrodilo.

Toda še to dobro nado in veselje kmeta

je pokvarila zgodnja zima. Neobrano groz-dje, repo, peso, korenje, celo fižol in ajdo je začetkom oktobra pokrila plast prezgodnjega snega in napravila po poljih ogromno škodo. Ajda je uničena in tudi drugim pridelkom ne bo koristilo. Nič manjšo, ali pa še večjo škodo je sneg napravil po vrtovih, sadovnjakih in gozdovih. Ponekod so sadovnjaki kar opustošeni, veje polomljene, debla razklana in čez polovico prelomljena.

Pomanjkanje in draginja se obeta. Težki časi nastopajo za našega kmetškega človeka in velike nadloge še čakajo našo vas. Denar bo še redkejši in potrebe veliko večje. Kmet razmišlja, kaj bi. Sam sebi je prepuščen. Iz tega položaja si mora sam pomagati. To spoznanje prihaja v našo vas in iz nje ga vstaja vse silnejša in odločnejša volja po samopomoči, boj za golo življenje je vse močnejši in borbenost kmetškega človeka vse jačja.

Iz tega spoznanja in iz te volje se morajo roditi drugi časi in druge razmere. Ti časi in te razmere morajo sloneti na načelih, da ima vsak človek pravico do dela in do kruha, da mora celota skrbeti za vsakega po-edince in da ne sme biti nihče v strahu za svojo bodočnost. Zemlja in kmet sta podlaga narodnemu in državnemu življenju ter izvor vse moči in oblasti.

»Gruda« je edini mesečnik našega kmet-skomladinskega gibanja. Kdor hoče spoznati utrip naše mlade vasi, čita »Gruda«. Čitaj jo zato tudi Ti in priporočaj jo svojim znan-cem! Uredništvo Tavčarjeva 1, Ljubljana.

Carinska unija Male antante

Na konferenci gospodarskega sveta Male antante so proučevali tudi načrte o gospodarski uniji med Romunijo, Češkoslovaško in Jugoslavijo. Predlagana gospodarska unija se bo ustvarila postopoma. Začela se bo z ustanovitvijo češkoslovaških in jugoslovanskih rudarskih podjetij v Romuniji, s poenotenjem prevozne tarife, z uvedbo enotne pošne znamke Male antante, ki se bo uporabljala v vseh treh državah, in končno z medsebojno finančno podporo. Tako je Romunija pred kratkim najela v Pragi posojilo, ki se bo uporabilo za finansiranje velikega romunskega naročila orožja pri škodinih zavodih v Piznu.

Končni cilj pa je ustvaritev carinske unije, ki bo silno pospešila izmenjavo blaga med vsemi tremi državami Male antante in ki bo zagotovila njih materialno blagostanje.

Potres v Italiji

Zadnjo nedeljo zjutraj ob 4.10 smo pri nas čutili potresni sunek, ki pa v Sloveniji ni napravil nobene škode.

Toliko hujši je bil ob istem času potres v Italiji. Potresni sunki so bili zelo močni in so trajali 15 sekund. V mestih in vaseh so ljudje prestrašeni planili iz postelj in pobegnili na plano.

Središče potresa je bilo v trikotju med Vittorio Veneto, Sacile in Conegliano. Močno so čutili potres tudi v Ferrari, Mantui, Veroni, Trbižu, na Reki, v Trstu in Gorici.

Po dosedanjih poročilih je potres zahteval 19 smrtnih žrtev. Na tisoče hiš je porušeni ali tako poškodovanih, da jih bodo morali porušiti. V vasi Caneva de Sacile je porušeni 150 hiš in je 17 ljudi mrtvih. V Belunu je porušeni več ko 100 hiš, kakih 30 naselbin pa je domala popolnoma razdejanih.

V potresno ozemlje so poslali na pomoč vojaštvo, ki razkopava razvaline. Škoda še ni ocenjena, je pa vsekakor zelo velika.

Dva tabora

O volilnem boju za občine piše mariborska »Delavska politika« med drugim:

»V boju za slovensko občino se jasno odražata dva tabora: svobodoljubni in protiljudski. Gospodje, ki predstavljajo ta drugi tabor, se zavedajo, da so občinske volitve prav za prav šele priprava za druge večje odločitve v bodočnosti, ko bo ta odločitev enostavnejša, ko ne bo združena s kompliciranim delom, ki ga je bilo treba sedaj izvršiti v vsaki občini posebej, da bo sploh mogoče odločati med svobodoljubno in protiljudsko politiko.«

Mi temu nimamo kaj dodati. Rekli bi samo, da naš kmetijski človek, ki predstavlja ogromno večino našega ljudstva, nima kaj iskati v protiljudskem taboru.

Duhovnik proti politiki v veri

Senator don Fran Ivanišević, po poklicu katoliški duhovnik, je v nekem listu napisal oster članek proti temu, da se vera vlači v politične borbe.

Prizadeti so lopnili po njem, on pa vztraja pri svojem in v odgovoru trdi, da cerkev ne sme podpirati niti Mačkovega pokreta, ker je vesoljna, ne pa hrvatska cerkev. Duhovnik ne sme biti služabnik samo ene stranke in bogoslovci naj ne sodelujejo pri političnih manifestacijah.

Ce bi kaj takega zapisali mi, bi nam nasprotniki hoteli naprtiti pečat brezverstva. Zato nam je toliko ljubše, da je mesto nas spregovoril ugleden katoliški duhovnik.

Doma in drugod

Teden domače politike

Na delo

Še nekaj dni je do občinskih volitev. Kandidatne liste so povečini v vseh občinah vložene. Te skrbijo so pri kraju. Mnogo je bilo dela in truda predno so bile kandidatne liste potrjene. Naši kmetijski možje so vztrajali s čudovito voljo. Niso se dali zbegati in ne preplašiti. Laži, pretnje in spletkarije zagrizenih nasprotnikov kmetijskega pokreta, nasprotni-



Pročelje nove palače Narodne skupščine v Beogradu.

kov zavedne, složne in močne kmetijske vasi niso to pot ničesar zalegle. Naši možje in fantje so šli svojo ravno pot naprej prezirajoč grdobije nasprotnikov in srečno dokončali vsa pripravljajna dela za odločilen trenutek, ki bo v nedeljo 25. oktobra.

Nosilci list naše zavedne vasi in naše kmetijske občine so izbrani. Najboljši med najboljšimi, najbolj vredni zaupanja kmetijskega ljudstva. Kandidati za občinske odbornike so določeni. Izbrani so po vaseh po volji in želji večine vaščanov, večine onih mož in fantov, ki utirajo novo pot našemu kmetickemu narodu, naši kmetijski občini. To so oni možje in fantje, ki so se osvobodili vseh nespametnih predsodkov naše žalostne polpretekle politične zgodovine, ki je pomenila za naše podeželje temo in nazadnjaštvo.

Vedrega lica in jasnih ciljev so šli možje in fantje na delo za občinske volitve, zavedajoč se prav dobro, koliknega pomena so za našo vas dobre občinske uprave. Zato se niso ustrašili nobenih žrtev, ko so sestavljali kandidatne liste.

To delo je torej opravljeno. Prične se druga polovica pripravljajnega dela: Agitacija za načela in program, ki ga nosijo in predstavljajo naše kandidatne liste. Naše liste so gospodarske, kmetijske in kmeticko delavske. Ta naziv vsebuje program dela in načela, po katerih bodo izvoljeni občinski odbori delovali: blagor občanov davkoplačevalcev, interesi delovnih slojev; s temi osnovnimi načeli spraviti v sklad občinske dajatve za šole, ceste, siromake itd.

Nobene komande od nikoder in od nikogar ne potrebujejo in ne marajo naši kmetje in delavci. Sami prav dobro vedo, kaj je prav in kaj ni prav. Zlasti odklanjajo pri občinski gospodarski politiki zlorabljanje vere in cerkve, kar se dandnes tako pogosto dogaja.

Še nekaj dni imajo naši možje in fantje na razpolago, da obiščejo svoje sosede, prijatelje in znance. Storite to takoj in ne odlašajte na jutri. Povejte jim za kaj gre v nedeljo. Recite jim, da naj kar takoj po maši stopijo na volišče in volijo vašega nosilca liste. Vsak naj pripelje seboj še enega volilca.

Vsak kandidat in namestnik kandidata je dolžan zadnje dni vse storiti za volitve. Ravnotako morajo tudi predlagatelji na agitacijo. Fantje pa na kolesa in po vaseh. Vsi na noge za našo kmeticko občino, vsi v boj za naše gospodarske, kmeticko-delavske opozicijske kandidatne liste. Kar nič strahu in sramežljivosti. Sedaj je čas. Kadar vam pride eksekutor v hišo, bo prepozno. Laži, ki jih trošijo nasprotniki po vaseh, ste dolžni pobijati in povedati ljudem, da je blagor občine v rokah kmetov samih in da so kmetijski ljudje življenjsko zainteresirani na tem, kdo bo upravljal naše občine v prihodnjih treh letih.

Občino upravljati se pravi v občini gospodariti. Z gospodarstvom so zvezani stroški in denar. Denar za občinsko gospodarjenje gre iz kmeticko delavskih in obrtniških žepov. Prirodno in samo po sebi razumljivo bi bilo, da imajo ti sloji tudi prvo in zadnjo besedo pri občini. Nekateri krogi si na vso moč prizadevajo, da bi to pravico postavili na glavo. Za te pravice se morajo kmetje šele boriti in jih priboriti.

Borbe za te osnovne pravice občanov-davkoplačevalcev se vodijo že vsa leta odkar so si kmetje pridobili splošno in enako volilno pravico.

S pridobljeno volilno pravico pa si kmetje niso znali pomagati, dokler niso bili politično izobraženi in dokler se niso zavedli svojih interesov v občini.

Ljudje in stanovi, ki so imeli nasprotnne interese, so kmete za volilno pravico opeharili in na kmeticki nezavednosti branili in utrjevali svoje interese.

Te mračne in nedostojne dobe je konec. Konec je izkoriščanja kmetijskega ljudstva zaradi njegove nezavednosti. Kdor dela in plačuje, ta naj tudi gospodari v občini. In to spoznanje vodi naše može in fante k zmagi v nedeljo 25. oktobra.

Glasilu bivše HSS

Predsednik bivše Hrvatske seljačke stranke g. dr. Vladimir Maček se je odločil izdati zopet tednik »Seljački dom« kot glasilo bivše HSS.

Tednik bo urejeval sam g. dr. Maček. »Svobodni dom« je ustanovil Stepan Radić in ga ves čas do svoje smrti sam urejeval. Naslednik »Svobodnega doma« je »Seljački dom« dr. Mačka.

Seja poslanskega kluba JNS

V petek se je vršila seja poslanskega kluba JNS. Na seji je bilo enodušno sklenjeno, da klub JNS odklanja sporazumno listo za volitev predsedstva narodne skupščine, ki je bila v torek 26. t. m.

V soboto so imeli predstavniki vseh parlamentarnih opozicijskih klubov konferenco glede skupnega nastopa pri volitvah skupščinskega predsedništva.

Odstop g. Uzunovića

Častni predsednik JNS g. Nikola Uzunović je podal ostavko na svojo funkcijo. V zvezi z njegovim odstopom je odstopilo iz glavnega odbora JNS še dvanajst članov, ožjih prijateljev g. Uzunovića. Odstopivši člani glavnega odbora JNS navajajo kot razlog svojega odstopa povratek gg. Bogoljuba Jevtića, doktor-

ja Kojića in dr. Vel. Popovića v JNS, češ da se s tem ovira pot k demokratizaciji našega političnega življenja. Ti gospodje, da so bili nagnjeni k fašističnim metodam in so ob priliki petomajskih volitev povzročili veliko škodo JNS. Z njihovimi metodami vladanja se tedaj ni strinjal ne g. Nikola Uzunović in ne JNS.

Položitev strankinih funkcij pa še ne pomeni izstopa iz stranke. To dejstvo ima značaj protesta proti vrnitvi označene trojice politikov v JNS in njihovem vplivu na politične stranke v duhu fašizma.

Izstop iz kluba senatorjev JNS

V zvezi z odstopom g. Nikole Uzunovića od častnega predsedstva JNS so izstopili iz senatorskega kluba JNS štirje senatorji, politični prijatelji g. Uzunovića. Ti senatorji so Svetozar Tomić, Jovan Altiparmaković, dr. Sulejmanović in Kosta Timotijević.

Sestanek šefov združene beograjske opozicije

Pretekli petek so se sestali voditelji beograjske združene opozicije na običajno konferenco. Beograjsko časopisje ve povedati, da so se gospodje sporazumeli v osnovnih točkah glede sporazuma z zagrebsko opozicijo. Član gl. odbora bivše nar. radikalne stranke g. Miša Trifunović je odpotoval v soboto v Zagreb, kjer se je vršila v nedeljo konferenca bivših radikalov.

Zunanje - politični pregled

Čisto nov položaj je nastal v splošni evropski politiki s tem, da

Belgija

zahteva zase popolno nevtralnost, za katero naj bi garantirale velesile: Anglija, Francija, Nemčija in Italija.

Pred kratkim se je sestal belgijski kronski svet, na katerem je govoril kralj Leopold III. Naglasil je potrebo, da se Belgija povrne k nevtralnostnemu režimu, kakršnega je imela že pred svetovno vojno. Zato pa se mora vojaško okrepiti. Po kraljevih besedah sili Belgijo v to: Ponovna oborožitev Nemčije, militarizacija Rusije in Italije ter varnostni ukrepi ostalih držav. Cela vrsta dogodkov, kakor izprememba vojaških metod radi napredka tehnike, ponovna zasedba Porenja, razrahljani temelji mednarodne varnosti in spori med državami, ki lahko rode mednarodne zapletljaje, vse to narekuje Belgiji dolžnost, da premotri razvoj svojih vojaških vprašanj.

Nato je kralj govoril o zvezah, ki bi bile mogoče, a ne bi države rešile in obvarovale grozot, proti katerim bi bile strahote v dobi svetovne vojne samo blede senca.

Kraljev govor je vzbudil živahen odmev po vsej Evropi.

Francija

se zlasti vznemirja. Nekateri listi ga primerjajo z letošnjo znano spomladansko Hitlerjevo noto o ponovni oborožitvi Nemčije. Drugi vidijo v govoru belgijskega kralja odpoved prvega člena lokarnske pogodbe in poreskega pakta, hkratu pa tudi odpoved vseh obveznosti do Društva narodov.

Francoski poslanik je izročil belgijskemu zunanjemu ministru posebno noto.

Verjetno je, da bo sklenjen

nov sporazum

med Anglijo, Francijo in Belgijo. Ta sporazum naj bi ostal v veljavi do sklenitve nove lokarnske pogodbe.

Verjetno se bodo zastopniki teh držav

razgovarjali tudi o vplivu belgijske nevtralnosti na položaj v vzhodni Evropi. Med državami

Male antante

in Francijo so v teku pogajanja. Vzporedno s tem se vrše pogajanja med generalnimi štabi Francije in držav Male antante. Zlasti



Maršal Vorošilov, Stalinov glavni zaupnik in vojni komisar Sovjetske Rusije.

polaga Francija važnost na to, da se uredi in odstrani spori med Češkoslovaško in Poljsko.

Nemčija

je ukinila verske šole. Osrednja vlada je odobrila zakon bavorske pokrajinske vlade, po katerem sme bavorski državni namestnik odpušiti iz službe 1676 nun, ki so nameščene na državnih osnovnih šolah. Te nune delujejo na okrog 400 državnih šolah in zavodih.

Tak je torej v praksi sporazum med Berlinom in Vatikanom za skupen boj proti boljševizmu. Ljubljanski »Slovenec«, ki se je pred nedavnim navduševal za Hitlerjev



Slika po »Jutru«.

V Rusiji je vrtnice nove dobe zadel tudi poljsko-nemškega žida Karla Radeka, čegar pravi priimek je Sobelsohn. V kratkem pride pred sovjetsko revolucionarno sodišče s 17 tovariši vred.

protiboljševiški boj, je spričo tega pobesil glavo in toži, da se to početje »po končnih uspehih v ničemer ne razlikuje od delovanja rdečih boljševikov v Španiji. V Španiji teče kri, v Nemčiji je boj proti veri bolj mrzel, a končni uspehi so isti.«

i

Italija

Za 15letnico fašistovskega režima, ki jo bodo obhajali letos 28. oktobra, se pripravlja-

jo v Italiji poleg bučnih svečanosti tudi važne spremembe. Objavljena bo nova ustava, po kateri dobi italijanski kralj naslov »cesar fašističnega imperija«, Mussolini pa postane »voditelj fašističnega cesarstva«. Važne spremembe bodo izvršene tudi na raznih vodilnih mestih državne uprave.

V Španiji

je položaj še vedno resen. Uporniki prodirajo proti Madridu, ki so ga že večkrat bombardirali. Po poročilih upornikov, je Oviedo, ki so ga vladne čete oblegale, že izven nevarnosti in so se morale vladne čete umakniti. Za vrhovnega poveljnika vladnih čet je imenovan ministrski predsednik Caballero.

V Španiji

Stalin nadaljuje svoj boj proti trockistom. V kratkem je pričakovati proces, ki bo pokosil glave zadnjih Trockijevih pristašev v Rusiji.

Član uredniškega odbora dnevnika »Investija«, Karl Radek, je bil že aretiran in je njegova aretacija tudi uradno potrjena. Z njim vred bo postavljenih pred sodišče še 17 tovarišev, samih mož na vidnih in upljivih položajih.

Glavnih osumljencev, ki se jim obeta smrtna kazen, je 13. Med temi je tudi Karel Radek, največji politični pustolovec in rovar, kar jih pozna komunistična revolucija.

Nasamarjeni špekulantje

Časopisi poročajo, kar v ostalem vsi vemo, kako so bogataši leta in leta denar, ki so ga nagrabili pri nas, tihotapili v Švico. Mislili so, da je tam najbolj na varnem. Milijarde našega denarja so romale na tihotapski način preko mej v kljub čuječnosti obmejnih organov. Sedaj pa je to gospodo vendarle doletela kazen za zločin, ki so ga zagrešili nad lastnim narodom. Kakor znano, je Švica znižala vrednost svojega denarja za celih 30 odstotkov. Oni so računali s polomom dinarja, pa so doživeli razvrednotenje od njih oboževanega švicarskega franka. Prete nevarnost, da bodo špekulantje poskušali minirati našo valuto, da na račun delovnega ljudstva Jugoslavije pokrijejo izgubo, ki jo utrpe radi razvrednotenja švicarskega franka. Proti tej nakani se je treba zavarovati, ker bi bil naravnost zločin, ako se kapitalistom, ki so jim pametni Švicarji izpraznili malhe za eno tretjino, dovolilo, da se odškodujejo na račun našega ljudstva.

Upamo in pričakujemo, da oblasti pravočasno ukrenejo vse potrebno, da nas špekulantje na kak nov način ne nasamarijo.

Lakota v Italiji

V južnih in vzhodnih italijanskih pokrajinah, zlasti v Kalabriji, je po poročilih listov izbruhnila lakota.

Ponekod že navajajo smrtno slučaj, ki jih je zakrivila lakota. Oblasti so brez moči nasproti verižnikom in navijalcem cen.

V našem listu smo ponovno naglašali, da ni ničesar brez — gospodarske podlage. Italijanski primer naša izvajanja potrjuje z bridko stvarnostjo: Z nobenim navdušenjem ni mogoče napolniti praznega želodeca...

Zadeva iz Kerestince

V Zagrebu se je pričela pretekli teden sodnijska obravnava proti obtožencem zaradi ubojev v Kerestincu pri Samoboru.

Zaslišani so bili že vsi obtoženi in vse priče, med njimi tudi edini preostali omladinec Gogić, ki je šel s svojimi prijatelji k bivšemu banu g. Mihaloviću kot predsedniku banovinskega odbora JRZ.

Proces se ta teden nadaljuje.

Napačni račun!

Mamica, prinesla sem Ti milo, cenejšo, po ravno tako velik kost!

Na, videla bom kakšno je!

To milo pa res nima prav nobene moči, moram pošteno mencati in udrihati!

Kako naj perem perilo, da ostane vedno kot novo?

Drugič Ti prinesem boljše milo, momica!

Napačno je varčevati pri milu — na škodo perila. Manj vredna mila škodujejo tkaninam. Samo zares dobro jedrnat milo pere perilo temeljito in prizanesljivo!

SCHICHTOVO MILO JELEN

varuje perilo

ZA NAMAKANJE ŽENSKA HVALA

Kmetska mladina

Kmetski tabor v Notranjih gorica

Mala notranjska vasica Notranje gorice ni doživela tako resnobno veličastnega praznika, kakor je bil zanjo in za kmetsko mladino in kmetsko misel med nami

Janžetov tabor

v nedeljo 18. oktobra.

Že zgodaj zjutraj so se začele proti vasi zgrinjati številne kmetske množice. Prišli so tovariši od blizu in daleč. Z Gorenjskega in Dolenjskega ter s Štajerskega so prihiteli zavedni kmetski fantje, da se v spominu na prerano umrlega kmetskega ideologa dr. Janžeta Novaka okrepe za nadaljno borbo, da poglobijo svoje misli in tesneje povežejo medsebojne stike.

Po maši zadušnici so se zbrali vsi, ki so prišli od blizu in daleč, ob grobu pokojnega Janžeta in njegove življenjske družice Marije. V tihi svečanosti so mu odkrili preprost, a lep nagrobni spomenik, za katerega so zbrali sredstva skupno »Preporoda«, »Zveza kmetskih fantov in deklet« ter »Brazda« v Ljubljani. Na grobu je govoril pokojnikov tovariš Pavlin iz »Preporoda« in v globoko zamišljenih besedah očrtal lik in delo ter vso težko pot pokojnikovo, ki ga je vodila skozi trpljenje in boje v zarje jugoslovanske svobode.

Takoj po svečanosti na pokopališču so se gostje podali k pokojnikovi rojstni hiši, kjer so mu odkrili lepo spominsko ploščo. Po kratkem pozdravu bivšega narodnega poslanca Kušarja je v slavnostnem govoru orisal Novakovo življenjsko delo pokojnikov sodelavec dr. Viktor Maček. Govoril je preprosto, neizumetničeno in prepričevalno ter obljubil, da pojde mladina po potu začrtanih idealov. V zvestem pobratimstvu so se poklonili spominu pokojnega Janžeta Novaka štirje prapori: Prapor Zveze kmetskih fantov in deklet, prapora Društva kmetskih fantov in deklet iz Medvod in Skok ter prapor bežigradskega Sokola, ki mu je bil pokojni Janže odbornik.

Ko je zeleni zastor padel s spominske plošče in so pevci zapeli **Kmetsko himno** ter eno izmed najljubših pokojnikovih pesmi, se je marsikatero oko zaiskrilo v solzah. Član »Preporoda« je položil lep lovorov venec pred ploščo.

Medtem ko je bilo dopoldne posvečeno smrti, je popoldne veljalo življenju.

Malo po drugi uri se je zbrala krog prostora sredi vasi, ki je bil določen za vsajenje spominske lipe, velika množica ljudstva. Dr. Viktor Maček je prečital spomenico, ki so jo položili pod korenine spominske lipe. Spomenica se glasi:

SPOMENICA.

Tebi, Janže, na spomin smo vsadili danes to lipo, živo podobo Tvoje rasti. Bil si z dušo in srcem kakor ta lipo zakoreninjen v to zemljo, kamor si se kot nezmagani borec povrnil v razcvetu svojih let dne 20. julija 1934 k večnemu počitku.

Ta lipo bo šepetala potomcem, da si bil, Janže, borec za narod, iz katerega si izšel in med njim ostal zvest svojemu prvemu načelu, da mora biti slovenski izobraženec le sredina naroda ter tolmač in borec njegovih stremljenj.

Ta lipo bo opominjala, da si neustrašeno in do krvi trpel za Jugoslavijo, v kateri si videl



največjo skupno dobro Slovencev, Srbov in Hrvatov in poročivo njihovega narodnega obstanka.

Ta lipo bo pripovedovala tudi Tvoje največje načelo, da ni blagostanja in napredka v narodu, če nista napredna in v blagostanju kmetska in delavska hiša.

Zato se bomo, lipo, zatekali mi in potomci, k tvojemu skrivnostnemu šepetanju, kadar bi hotela v stiski težkih časov kloniti srca v borbi za vzvišene Janžetove vzore.

Kmetska mladina.

Nato je stopil na govorniški oder predsednik Zveze kmetskih fantov in deklet Ivan Kronovšek in v zanosnem, borbeno zasnovanem govoru podčrtal pomen tega slavlja in moč kmetskega in zlasti kmetsko-mladinskega pokreta. Narisal je sedanjo dobo in jo primerjal z dobo taborov. Tudi danes so tabori potrebni, da vzdramijo v življenje našo vas. Kmetsko gibanje ni razredno, ni stanovsko, ampak človeško-socialno in kulturno. To gibanje izhaja iz spoznanja, da bo vsemu narodu dobro, ko bo dobro kmetu in delavcu. Zato kmetsko gibanje nastopa kot branilec svobode, pravice in vere. Kajti kmetsko gibanje vidi v veri veliko narodovo duhovno vrednoto in močno življenjsko in vzgojno silo. Zato pokret odklanja vse očitke brezverstva ali protiverstva.

Govorniku so prisotni živahno pritrjevali, burno ploskanje na koncu govora pa je dokazovalo, da so besede segale res iz srca v srce.

Za njim je govoril predsednik ljubljanskega Pododbora L. Avsec, končno pa še Jože Blaž.

Domači fantje so med tem zasadili lipo, ki naj iz leta v leto šumi mladim in starim pesem o kmetski borbi in o kmetski zmagi. Tu naj mlada pokolenja črpajo vedno nove vere in novih sil za pravice kmetstva, za pravice delovnega podeželja, sil v borbi za dvig in razvit slovenske vasi.

Takoj za to lepo slovesnostjo so udeleženci odhiteli na tekmovalni prostor, kjer je naraščaj domačega društva izvajal lepe proste vaje s kosami. Fantiči so se prav dobro odrezali in želi splošno odobravanje.

Tej tekmi je sledila

tekma tesačev,

ki je enako dobro uspela. Na trati pred slikovito pečino so zapele sekire in plankace. Dasi je tekma trajala precej časa in je brila mrzla burja, so vendar gledalci in tekmovalci vneto vztrajali do kraja. Prvo nagrado je prejel Emeer Alojz, drugo Petelin Rudolf, tretjo pa Šušteršič Jože, vsi iz Kamnika pri Preserju.

Tako je bil tabor v Notranjih gorica mirna, zato pa toliko bolj svečana in dostojna manifestacija kmetske misli. Besede, govorjene iz srca, so padle na rodovitna tla. Prepričani smo zato, da ne izostanejo lepi sadovi tega dne. S to vero v srcu gremo krepko naprej za zmago slovenskega kmetstva.

Trnovlje

Izredni občni zbor Društva kmetskih fantov in deklet v Trnovljah je dokazal, kako zanimanje vlada za naš kmetsko-mladinski pokret v naši vasi. Lepo število kmetičkih fantov in deklet je živahno sledilo izvajanjem predsednika Okrožnega odbora za Vojnik, tov. Kuharja. Izvoljen je bil soglasno naslednji odbor: predsednik Runove Ivan, podpredsednik Čater Franc, tajnica Stepišnik Pepca, blagajnik Kožuh Franc in odborniki Velenšek Jože, Kunst Jože, Zlender Franc.

V prisotnosti načelnice ženskega odseka Okrožnega odbora se je ustanovil ženski odsek s sledečim odborom: načelnica Stepišnik Anica, tajnica Komericki Elizabeta, blagajničarka Runove Pepca, odbornice Stepišnik Neža, Komericki Mici.

Občni zbor je zaključil tov. Kuhar s temperamentnim govorom, ki je navdušil vse navzočne tovariše in tovarišice.

V delu in slogi vstajamo!

Gotna vas pri Novem mestu

Pretečeno nedeljo je imelo naše Društvo kmetskih fantov in deklet svoj pomemben praznik, na katerem smo manifestirali za našo mladinsko kmetsko misel. Po vsej okolici, kakor tudi v Novem mestu samem je bilo vse polno zelenih letakov, kateri so vabili na »Tabor kmetske mladine« v Gotno vas. Pa tudi vreme si je nadelo praznično obleko, tako da je bila nedelja lepa, vabliva in prijetna.

Ob dveh popoldne smo se zbrali v sprevod s konjeniki in kolesarji na čelu in šli iz Gotne vasi preko Žabje vasi. Novega mesta in čez Grm nazaj v Gotno vas. Vsa povorka

je bila nad vse lepa, posebno pa so se opazila naša brhka dekleta v narodnih nošah. Po končanem sprevedu se je pričela vsakoletna gorska kolesarska dirka na Gorjance, pod vodstvom našega neumornega vodje kolesarskega odseka Matka Jožeta ml.

Točno ob treh so se zbrali vozači na startu, od koder so vozili na vrh Gorjancev po težkih serpentinah. Na vrhu je bil obrat in od tam nazaj v Gotno vas na cilj.

Prvi je privozil na cilj Rolih Karl Sokol-St. Jernej v času 56' 40 sekund in si s tem osvojil gorsko prvenstvo Dolenjske za leto 1936. Drugi vozač je privozil na cilj Kocjan Ludvik, Sokol-St. Jernej v času 60' 50 sekund in tretji Hrastar Anton, Društvo kmetijskih fantov in deklet-Gotna vas v času 61' 43 sekund. Vri trije vozači so prejeli lepe nagrade. Prvak pa si je osvojil še diplomu gorskega prvenstva za l. 1936. Po končani dirki, katere se je izvršila v najlepšem redu in brez vsakih nezgod, se je razvila vesela domača zabava, katera je trajala pozno v noč ob veselih zvokih harmonike in domačih pevcev. Omeniti moramo še, da je v imenu Zveze posetil našo prirediteljev. Jože Blaž iz Tomačevega, kateri se je prav dobro počutil v naši sredi. V slogi je moč!

Mlatič

Trganje, nahod in slaba vest

Jesensko vreme prinaša razne nadloge. Trganje po ušesih je prav nevšečno in radi njega človeku oslabi sluh. Če se temu pridruži hud nahod, trpi radi solzenja še vid. Kogar pa poleg obeh teh dveh nadlog muči še slaba vest, temu ni zameriti, če vse narobe sliši in vidi.

Tako se je poročevalcu nekega slovenskega dnevnika primerila zadnjica na nekem pogrebu vsa ta trojna smola. Gledal je in ni videl in menda tudi ni slišal. Spoznal je glas, ni pa opazil množice in je mislil, da nekdo govori sam zase, a ne množici. In oboje ga je tako zmedlo, da je zamenjal žensko z moškim.

Tako je napisal poročilo, polno trganja, nahoda in slabe vesti. Spričo vsega tega mu radi verjamemo, da ne razume veličine našega Prešerna, ki mu je ljublji grob v svobodi, kakor pa življenje v suženjstvu.

Mimo tega poročila se mi zdi, da žrtev ni nič manjša in nič manj veličastna, če je ta ali oni noče videti ali ne more spoznati. Iz junaških žrtev je vzklikla Jugoslavija, iz junaških žrtev raste bodočnost.

Če je res, ne vem

Na poti čez Pohorje v Slovenske gorice sem se ustavil prejšnji teden v Mariboru ravno pred starim gradom in poslušal, slučajno tam stoječe tri prijatelje gospoda Žebota, katerim po moji sodbi, če sem jih prav razumel, nikakor ne gre v glavo, zakaj sedaj imenovani senator gospod Franc Smodej ni kandidiral v senat leta 1935., nego je moral to nehvaležno nalogo prevzeti gospod Franjo Žebot, katerega po mišljenju krogov njegovih prijateljev rabijo samo za težko nehvaležno in politično manj donosno delo.

Če koga spomin zapušta

V nedeljskem »Slovincu« so menda že v petič zabeležena vsa večja pa tudi vsa manjša javna dela, ki so pretežno že dovršena ali se dovršujejo. Če koga spomin zapušta, je umestno, da se to pove po večkrat, zlasti pa sedaj, ko se gremo za zasluge.

Po mojem mnenju je treba tu pošteno povedati, če se že ponavlja tudi to, katere vlada je vsa ta javna dela sklenila in odobrila.

Ljudski glas

Star pregovor pravi, da je ljudski glas — božji glas.

Vsak pregovor ima v sebi jedro. Tako sem si mislil v nedeljo, ko sem opazoval neko slavnost. Prihajali so tja razni sveži, med njimi pa tudi stari oguljeni gospodje, in ljudstvo jih je bolj ali manj navdušeno pozdravljalo, kakor je pač kdo zaslužen in priljubljen.

Pripeljal pa se je tja tudi sam vrag, o katerem bi nas nekateri boljševiski radi prepričali, da je najbolj priljubljena prikazen na zemlji. Pazljivo sem na ušesa vlekel in gledal, kakor žaba v jajcu, kako ga sprejme ljudska množica.

In veste, kako so ga sprejeli? Pri nas, kjer sem jaz doma, bi rekli po ribje! Niti kihnil ni nihče. No tedaj sem spoznal, da je ljudski glas res božji glas, ki krepko pove resnico, čeprav po ribje govori.

Dopisi

Medvodski rekord

Zivimo v dobi rekordov. To je našemu uredniku potrdil tudi medvodski občan, ko ga je srečaje vprašal: zakaj pristaši Gospodarske liste ne zavračajo napadov, katerih v nekaterih listih (Domoljub, Slovenec) kar dežuje, s strani JRZ liste, rekoč:

»Nas je pač sram, da bi tudi širša javnost izvedela, kako nesramno počno nasprotniki — ki so pa navsezadnje le naši občani.«

Urednik: »No, saj nekaj narobe je na žalost skoro v vsaki občini.«

»To že, toda v naši občini so izvolili predsednika JRZ, ki v treh zaporednih stavkih — kar štiri debele pove!«

Urednik: »Saj to ni mogoče?!«

»Pri nas je marsikaj nemogočega nazadnje mogoče.«

Volilci so zahtevali na volilnem shodu JRZ: »Preje nam povejte, kdo bo nosilec vaše liste, potem šele bomo izbrali tudi kandidata za odbornika.«

Predsednik JRZ: »Je sicer že določen, toda to zaenkrat držimo še v tajnosti.«

Volilci: »Ali se ga sramujete!«

Predsednik JRZ: »No, ga boste pa sami izvolili — ko vas bomo poklicali skupaj.«

Volilci: »Bomo pa takrat določili tudi odbornika.«

Predsednik JRZ: »No, da boste danes določili svojega odbornika, bom povedal, da je za nosilca JRZ liste določen g. Žagar.«

»Vidite, g. urednik,« ogorčeno pripominja Medvočan, »danes pa odprtih ust strmimo v uradno razglašeno listo JRZ, kjer čitamo: Nosilec liste g. Kokalj...«

»Torej je kar trikrat eno za drugim kresnil po strani?«

»Celo štirikrat. Tudi volilci namreč niso izvolili svojega vaščana-kandidata za odborniško mesto. Saj je iz liste JRZ razvidno, da za to vas kandidira mož, ki je na omenjenem sestanku dobil le 2 glasova — a volilcev je bilo na shodu preko 20!«

Struge na Dolenjskem

Ker stojimo tik pred občinskimi volitvami, se po nekaterih krogih v Sloveniji in še prav posebno v Dobropolju na Dolenjskem propagira za listo JRZ s pravcatimi grožnjami in demagogijami, češ, kdor ne bo volil z nami, se ga ne bo upoštevalo ne pri občini ne pri ostalih oblastih. Pomagalo se mu ne bo pri stroških za bolnico itd. Pri kmetiski zaščiti bo igralo županstvo odločilno vlogo.

Napram takim fintam povemo vsej javnosti tole: Ne bojte se, kmetje, ki se čutite, da spadate pod zaščito, da bi moglo ali smelo

županstvo vam nasprotovati pri uveljavljanju zaščite, ker županstvo bo smelo in moralo izdati potrdila le v toliko, v kolikor so komu dani pogoji po uredbi. V nasprotnem slučaju bo vsak dosegel potom sodišča pravice, ki jih posamezniku daje uredba. Ne nasedajte torej demagogiji in ostanite brez strahu! Vsak naj voli po prepričanju, ker pri volitvah ni in ne sme biti komande!

Sv. Miklavž pri Ormožu

Trgatev je tu. Naš kmetovalec stavi najo ves svoj up, vso svojo nado. Saj je tudi ona edini vir, iz katerega črpa sredstva za svoj obstanek. Iz tega vira plačuje dolgove in davek, v okviru tega vira se giblje napredek njegovega gospodarstva, skratka, iz tega vira črpa vso svojo moč.

Vinogradi, ki jim posvečamo vso svojo pažnjo, ki jih vsako leto obdelujemo z vso skrbjo, ki jim izkazujemo vso svojo ljubezen, so letos pusti, prazni in uničeni. Naš kmet ljubi svoj vinograd in ga neguje kakor otroka, zato tudi pričakuje od njega, da ga razveseli ob trgatvi, ki je navadno najveselejši čas vsega leta. Vse leto ga je okopaval, škropil, žveplal, kar je vse zvezano z velikimi izdatki. Ves njegov trud je zaman, vsi njegovi upi so splavali po vodi, česar ni vzela megla in toča, je vzela peronospora. Solze ga polijejo, tare ga gnjev in skrbi zaradi družine, otrok in drugih obveznosti, ki bi jih moral poravnati še tekom tega leta. Kaj naj stori, s čim naj plača davke, kako naj obleče družino in otroke za zimo? Nag in pri peči vendar vedno tudi ne more biti! In, kaj bo prihodnje leto? Kdo mu bo kupil galico za škropljenje, ki je tako draga, in žveplo za žveplanje, kdo bo plačeval delavce za vse to? Kmet obupuje, ne najde izhoda iz teh skrbi. Oblast zgani se!

Novice

× Za zimске večere bo imela vsaka slovenska kmetijska hiša koristno in poučno čtivo, če bo naročena na knjige Kmetijske matice! Za 20 dinarjev prejme vsak član poleg velike kmetijske pratike za l. 1937. še 3 lepe knjige, in sicer: strokovno delo o zadružništvu, ki bo služilo za praktično vodstvo naših zadrug prav vsem, ki delajo na zadružnem polju, zlasti pa našim podeželskim združnim delavcem; dalje izvirno povest: »Pot čez Resje« izpod peresa našega pisatelja Winklerja ter končno izvirno slovensko kmetijsko veseloigro, ki je osvojila vse naše odre.

Naročite se na Kmetijsko Matico takoj! Na domači pošti zahtevajte prazno položnico, napišite nanjo številko ček. računa 14.301 ter naslov: Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani, ter nakažite Din 24'50, kolikor stanejo vse 4 knjige s poštnino vred.

× V Dogošah pri Mariboru je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Silvestra Kalčiča. Rešili so samo živino. Vse ostalo so pogotnili plameni. Škoda je okrog 30 tisoč dinarjev.

NEUMRLJIVA KNJIGA

DOBERDOB

SLOVENSKIH FANTOV GROB

Opis resničnih doživljajev
iz svefovne vojne

Vezana Din 38'—, nevez. Din 27'—

× V Zagrebu se še nadaljuje stavka tramvajskih in avtobusnih uslužbencev. Mestna hranilnica je kot lastnica cestne železnice odpovedala službo vsem stavkujočim nameščencem ter hkratu razpisala natečaj za nove. Zanimivo je, da se poleg drugih poteguje za namestitev tudi 9 absolventov tehnične srednje šole.

× V Zaječaru so zadnji ponedeljek obesili 4 razbojnice, ki so lani na poti Blagojen kamen—Majdan Pek napadli poštni voz, uropali tri sto tisoč dinarjev, ubili voznika in smrtno nevarno ranili orožniškega spremljevalca Radomirja Trebaljevca. — V torek pa sta bila v istem kraju obešena še dva razbojnika, ker sta pred časom ubila bogatega kmeta Stojana Dumitraškovića.

× V Požegi pri Framu se je na vrtu obesil 65letni upokojeni železničar Ivan Kobale. Možu je pred nekaj meseci umrla žena in je tako žaloval za njo, da se je končno tudi sam odločil za smrt.

× Pri Sv. Martinu na Pohorju je nekdo zažgal leseno kočjo, ki je last davčnega upravitelja D. Čoplaka iz Slovenske Bistrice. Hiša je docela pogorela. Škoda je znatna. Požigalca iščejo orožniki.

× V Voseku pri Sv. Trojici v Slov. goricah so se pri posestniku Majerju med prešanjem grozdja stekli fantje. Med pretepom je nekdo z nožem zabodel 30 letnega domačega sina Antona v trebuh. Poklicani zdravnik je takoj odredil prevoz ranjenca v bolnico. Komaj pa so Antona z volovsko vprego pripeljali do reševalnega avtomobila, je izdihnil. Fantje, kdaj boste spoznali, da z nobenim kesom in pokoro ne sperete s sebe grdega madeža ubijalstva?

× Nova senatorja. Za senatorja sta bila imenovana duhovnik Fr. Smolej in odvetnik Miloš Čukavac iz Čuprije.

× Na Meljski cesti v Mariboru se je odigrala presunljiva tragedija. V baraki sta stanovala čevljarški mojster Alojz Jug in 26letna Marija Kozel. Pripravljala sta se za poroko. Zvečer so Kozlovo popadle bolečine. Jug je odhitel po rešilni avto in zdravnika. Ko se je čez četrte ure vrnil z reševalci, se je vsem nudi strašen prizor: Kraj mlade matere, ki je bila že mrtva, je ležalo izkrvavelo truplo novorojenčka, drugi otrok — mati bi bila povila dvojčke — pa se je zadušil v materinem telesu.

Blasnikova Velika Pratika za l. 1937.

je zopet izšla. Ta naš ljudski koledar je med Slovenci najbolj priljubljen in domač. Celo naši izseljenci ga radi naročajo, ker jih spominja na domovino in mlada leta. Cena enemu izvodu je 5 Din. Dobi se v tiskarni J. Blasnika nasled. v Ljubljani, Breg št. 10 in 12 in v trgovinah.

Mag. št. 64.320/36.

Razpis.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani ponovno razpisuje v skrajšanem roku dobavo štirih konj za mestno pristavo.

Pogoji so sledeči:

Konji morajo biti ca 5 let stari, ca 170 m visoki in za vprego težkega tovora.

Prodajalec mora konje prepustiti na 14dnevno preizkušnjo.

Nakup konj se vrši

**4. novembra 1936 ob 8. uri
dopolodne na mestni pristavi,
Kodeljevo št. 8 — Ljubljana**

Mestno poglavarstvo v Ljubljani,
dne 15. oktobra 1936.

Predsednik:
Dr. Adlešič Juro I. r.

× V občini Begunje v logaškem srezu so volitve, ki so bile napovedane za 25. novembra, radi pregrupacije občine preložene na poznejši čas. Kdaj se bodo vršile, bo pravočasno objavljeno.

× V Mariboru se je v Vojašniški ulici od lakote zgrudil 56leten vrvarski pomočnik Franc Irgolič in nezavesten obležal na cesti. Reševalci so oslabelega prepeljali v bolnico. Pač žalostno znamenje časa.

× Na Sapu pri Šmarja so neznani pohajači vlomili v hišo posestnice Marije Vrbini in pretaknili skoraj vse stanovanjske prostore. Odnese so za okrog 4000 Din zlatnine, oblek in jestvin ter brez sledu izginili.

× V Celju je 83letna mestna uboga Urša Jelenova umrla, ko so jo prepeljali iz mestne ubožnice v mestno zavetišče v Medlugu. Komaj so jo prenesli iz avtomobila v zavetišče, je izdihnila in se tako za vedno umaknila.

× V Spodnji Hudinji je v občestnem jarku umrl brezposelni 40letni rudar Feliks Anderlič. Igral je po gostilnah harmoniko in se močno napil. Grede je obnemogel in legel v občestni jarek. Tri ure je ležal tam, a se ni nihče pobrigal zanj. Ob pol šestih pa je nenadoma izdihnil. Zadel ga je srčna kap.

× V Mostah se je ustrelil in obesil hkratu kleparski pomočnik Franc Seibitz. Menda ga je pognala v obup in žalostno smrt nesrečna ljubez.

× Obesil se je, ker so se mu ljudje na sejm smejali, kmet Jovan Popadič iz okolice Rume. Mož se je na sejm napil in ljudje so se mu smejali, ko je motovilil po cesti. To je moža užalilo, da se je obesil.

× Kmetško prosvetno društvo Brazda v Ljubljani priredi v počastitev 60letnice rojstva pisatelja Ivana Cankarja prosvetni večer z umetniškimi sporedom. Vršni se v četrtek, dne 5. novembra t. l. v dvorani Delavske zbornice ob 20. uri. Vstopnice se dobijo že v predprodaji v novem društvenem lokalu Wolfova ulica št. 1.

× V Pobrežju pri Mariboru je požar uničil gospodarsko poslopje posestnika Simona Krasnika. Nastalo škodo cenijo na 15 tisoč dinarjev.

× V Zgornjem Dupleku so vlomili tatovi v usnjarno Franca Greifa iz Maribora. Odnese so iz nje za okrog 4000 dinarjev usnja.

× Jerebice v mestu. V Kruševac je priletele več jat jerebic, ki so se zaletavale v električne žice in popadale na ulice. Meščani so ujeli preko 200 jerebic.

× Stekel pes je ogrizel 8 ljudi v vasi Šehovci in večje število živine v okolici. Psa in vso ogrizeno živino so pobili, ljudi so pa odpravili v bolnice.

× Drugič so rodila letos jabolka posestniku Blažu Gjuroviču v Boki Kotorski. Drugi plod je bil slabši od prvega.

× Kekešja kuga je skoro popolnoma uničila jerebice v Južni Srbiji.

× Dobrotnik. Na Dunaju je umrl dr. Šandor Fišer iz Rume. Za reveže iz Rume je zapustil 100.000 din in občini Jorka, kjer je imel Šandor svojo kmetijo, je zapustil tudi 100.000 dinarjev.

× Cene rastejo. V Beogradu so poskočile cene mesu in zelenjadi.

× V Novi vasi pri Mariboru se je pred časom pojavil čuden detektiv, ki je aretiriral 83letnega posestnika Jožefa Borovnika. Spotoma si je hotel od aretiranega izposoditi štiri kovače, kar je v posestniku zbudilo sum. Razburjeni Novovaščani so pohiteli k orožnikom, ki so detektiva zajeli pri Betnavi. Dečko seveda ni policist, ampak 27letni brezposelni mehanik Ignac Golob, ki je pri mariborskem sodišču med tem že prejel nagrado za detektivsko delovanje: Mesec dni bo sedel na varnem.

× V St. Jurju pod Kumom je umrl ugledni posestnik, 43letni Alojzij Čop. V nedeljo je hotel iti k prvi maši, ko pa je sedel na stol, je izdihnil. Hudo prizadeti družini naše toplo sožalje.

× V Novi vasi pri Celju je neka Petka Filipčeva odpravljala ženskam plod in ima menda na vesti več človeških življenj. Njen posel je prišel na dan, ko so te dni pripeljali v celjsko bolnico 26letno posestnikovo hčer Ano iz okolice Zalca. Dekle je umrla, a pred smrtjo je povedala, da ji je odpravila plod neka ženska v celjski občini. Filipčevo je na podlagi tega prišla policija, ker jo je imela že dolgo na sumu. V okolici njene hiše so našli več nedonošenih plodov. Filipčevo so aretirali in še več drugih oseb, ki bodo morale za svoja dejanja dajati odgovor pred sodiščem.

Ozimine na težjih tleh gnojite z

Nitrofosom;

na lažjih tleh pa z

Nitrofoskalom-Ruše

Vinograde in sadno drevje gnojite z

Nitrofoskalom-I;

Travnike v jeseni z

apnenim dušikom

Prvovrstno semensko

**pšenico
in rž**

nudi po ugodnih
cenah

„EKONOM“

LJUBLJANA

Kolodvorska ul. 7

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA ULICA 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Zdravo vino in mošt

z uporabo **MALION-META-BISULFITA**
ZNAMKE „VINOBRAN“
Navodila in vzorce pošilja brezplačno tovarna
„ZORKA“ D. D., SUBOTICA

× Na Sušaku so carinski organi pred kratkim ujeli prav čeden plen. Dunajski trgovec Mozes in reški trgovec Baumöhl sta skušala na Reko pretihotapiti nad pol milijona dinarjev našega denarja. Denar — v tisočakih — sta imela skrit v dveh termos-steklenicah in v električni svetilki. Carinska oblast je obema tičkoma denar zaplenila in za enkrat tudi trgovca še pridržala na Sušaku. Dosti takih rib, pa bomo ozdravili naše težave, ali ne?

× V občini Begunje v logaškem srezu so volitve, ki so bile napovedane za 25. novembra, radi pregrupacije občine preložene na poznejši čas. Kdaj se bodo vršile, bo pravočasno objavljeno.

Po svetu

■ V solunski bolnici je izbruhnil strašen požar. Bolnica je pogorela do tal. V plamenih pa je izgubilo življenje tudi 7 bolnikov. Škoda znaša okrog 15 milijonov drahem.

■ Štirideset tisoč let star mamutov zob so pred kratkim izkopali delavci v neki opekarni v Zellerndorfu (Avstrija). Zob je dolg tri metre in težak 100 kilogramov. Ležal je 20 metrov globoko v zemlji. Lastnik opekarne je izročil pomembno najdbo nižje-avstrijskemu deželnemu muzeju.

■ 300 človeških življenj je zahteval tajfun (izredno močan vihar), ki je pred kratkim divjal na Filipinih. Poleg toliko mrtvih pogrešajo še več sto ljudi, katerih usoda je sploh ostala neznana. Vihar s silovitim neurjem je trajal tri dni. Dvajset tisoč ljudi je ostalo brez strehe. Več mest je popolnoma razdejanih.

■ Zaklad v gramozni jami. V kraju Brück (Nemčija) so našli v gramozni jami na kovinasto posodo za čaj. Poklicali so lastnika in pred njim odprli zagonečno posodo. V njej so

začudenje so zagledali precejšno množino zlatnikov po 10 in 20 mark z letnicami od 1878 do 1905. Posestnik, oziroma lastnik gramozne jame se je z zakladom napotil v Državno banko, kjer so mu za zlatnike plačali 34 tisoč mark (okrog 580 tisoč dinarjev).

■ V 18 dneh okrog sveta. V Ameriki posluje družba, ki popelje potnika v 18 dneh okrog sveta. Pot se začne na letališču Newark pri New Yorku in se zopet tam konča. Potniki potujejo z najmodernejšimi letali in zračnimi ladjami in imajo na potovanju vso udobnost na razpolago. Za nas pa ostane vse to samo bajka, ker bi morali za tako potovanje prodati skoraj vso — Slovenijo.

■ Lastninsko pravico do katakomb (podzemne molilnice prvih kristjanov) so pridobile cerkvene oblasti v Italiji na podlagi konkordata. Ta odredba je šele letos stopila v veljavo. Papež je poveril skrb za katakombe cerkvenemu redu viteзов Svetega groba, ki je že osnoval fond za popravilo katakomb.

■ Nemci bodo sprejeli nazaj 2000 judovskih zdravnikov, ki so zbežali iz Nemčije za časa Hitlerjevske diktature. Zdravnike bodo Nemci porazdelili med novoustanovljene vojaške edince.

■ Celotno mesto so prestavili. Rusija gradi ogromen kanal med Moskvo in Volgo. Na trasi je ležalo mesto Malaya, ki so ga prestavili 11 km proč.

■ Hudo zimo predvideva švedski vremenslovec g. J. Sandstrem. Mož sklepa o hudi zimi iz sledečih razlogov: 1. posamezni plodovi so imeli letos neverjetno veliko plodov; 2. jegulje so se v morju prezgodaj selile; 3. prepelica je letos postala siva že v septembru, dočim osivi navadno šele v oktobru.

■ Silni gozdni požari so izbruhnili v Sibiriji. Dim se vali do 2000 m visoko, vsled česar je nad pokrajino celo zračni promet zelo otežkočen.

■ Nemčija je spustila te dni v morje 36 podmornic. V podmornicah so montirani vodeni motorji, ki dobivajo energijo neposredno iz vode.

Važnejša radio predavanja

od 25. do 31. oktobra.

Nedelja, dne 25. oktobra: 9.45: Verski govor (p. dr. Guido Rant) — 17.00: Kmetijska ura: Kmet in šola (g. Ludvik Puš) — 19.50: Odlomki iz R. Savinove opere »Matija Gubec«.

Ponedeljek, dne 26. oktobra: 18.00: Zdravniška ura: Škodljive snovi v zraku (g. dr. Anton Breclj) — 18.40: Kulturna kronika: O prošcah (g. Ludvik Mrzel).

Torek, dne 27. oktobra: 11.00: Zakaj živali pozimi spijo (g. prof. Raf. Bačar) — 18.40: Zibelka islama: Arabska puščava (g. Fr. Terseglav).

Četrtek, dne 29. oktobra: 19.50: Zabavna ura: Srečanje (Stanko Bitezničnik).

Petek, dne 30. oktobra: 18.00: Žena in družba (gdč. Slava Lipoglavšek) — 18.40: Socialna revolucija in evropska kultura (g. prof. Etbin Bojc).

Sobota, dne 31. oktobra: 20.00 Zunanja politika (g. dr. Alojzij Kuhar).

Sejmi

25. oktobra: v Lembergu.

26. oktobra: v Vidmu ob Savi, Rakitni.

27. oktobra: v Veseli gori pri Sv. Rupertu, Dol. Lendavi, Križevcih.

28. oktobra: v Sv. Juriju ob j. Ž., Slov. Bistrici, Gornjem gradu, Dol. Lendavi, Ložu, Mokronogu, Radovljici, Gor. Petrovcih, Skaručni, Češnjicah, Žužemberku.

29. oktobra: v Turnišču.

30. oktobra: v Zalogu, Vel. Gabru, Studencu.

Vsak napreden kmetovalec mora vedeti, da je

Fosfatna žlindra

najcenejše
fosforno
gnojilo

Gnojenje brez fosforja nima pravega uspeha, ker je fosforna kislina poleg kalija in dušika najvažnejše hranivo za vse rastline. Naši domači zemlji že od narave primanjkuje fosforja, zato ga moramo zemlji dodajati v obliki fosfornih gnojil. Kot napredni in štedljivi kmetovalci bomo naši po fosforju gladni zemlji dajali najcenejše fosforno gnojilo, in sicer

Fosfatno žlindro, ki jo proizvaja iz domačih surovin
TOVARNA KEMIČNIH IZDELKOV V HRASNIKU D. D.
in njena podružnica CELJE.

Vedno v zalogi pri kmetijskih zadrugah in vseh večjih trgovcih.

Prvovrstno sadno drevje:

jablane, hruške, breskve, črešnje, višnje, marelice, orehe, češplje in cepljene trte najrazličnejših sort po konkurenčnih cenah

Zahtevajte cenik!

KMETIJSKA DRUŽBA
V LJUBLJANI



DENAR naložite najbolje in najvarneje pri domačem zavodu

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v LJUBLJANI, Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1

Telef. št. 28-47. Rač. pošt. hran. št. 14.257. Brzjavi: „Kmetijski dom“. Ziro rač.: Narodna banka

Vloge na knjižice in tekoči račun sprejema proti najugodnejšemu obrestovanju — večje stalne vloge po dogovoru. // **JAMSTVO ZA VSE VLOGE** presega večkratno vrednost vlog. // Strankam nudi brezplačno poštne položnice za nalaganje denarja. // Vložne knjižice drugih zavodov sprejema v inkaso. Sploh vrši vse denarne posle, ki spadajo v delokrog denarnih zavodov.

BLAGAJNISKE URE: Ob delavnikih od 8—12½, in od 3—4½, le ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8—12½, ure.

Podružnici: KAMNIK — MARIBOR

Stanje vlog: Din 35.000.000—

Rezerve: Din 1.500.000—